Nummer 32 — Donderdag 10 Augustus 1933 — 33ste Jaargang

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER KONINKLIJKE VEREENIGING „OOST EN WEST"

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.—'s jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad. (Voor de overzeesche gewesten en het buitenland f 6.— per jaar).

ATTENTIE.

Het Algemeen Secretariaat der Vereeniging is gevestigd te 's Gravenhage, Smidswater 10 nabij het Korte Voorhout; daaraan is verbonden een Leeskamer, toegankelijk voor de leden der Vereeniging.

WERFT LEDEN!

Een ieder, die vóór 1 Januari 1934 twee leden aanbrengt, wordt, als premie, een ex. van het prachtige Gedenkboek aan de Intern. Kolon. Tentoonstelling, Parijs 1931 gratis aangeboden.

Studie-Commissie van „Oost en West".

I. Gratis voorlichting inzake studie en/of huisvesting voor jongelieden uit Oost- en West-Indië.

II. Bij betaling van f 15,— per jaar doorloopend toezicht en/of volledige z.g. voogdijschap, omvattende o.a.:

a. afhalen van boot of trein;
b. zorg voor voorloopige en/of definitieve huisvesting;
c. volledige behartiging van studiebelangen;
d. financieel beheer.

Nadere inlichtingen bij den Eersten Gedelegeerde W. Meijer, Daguerrestraat 9, Den Haag, telefoon 336759.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Balineesche „Gringsing's".

Vóór-verleden week vermeldden wij hier met een enkel woord, dat begin September aanstaande, in *Boeatan* te 's-Gravenhage eene speciale tentoonstelling zal plaats vinden van Balineesche kleinkunst. Thans vernamen wij, dat twee groote kisten met „Balica" reeds de vorige maand zijn scheepgegaan, zoodat ze spoedig hier kunnen worden verwacht. Ook per postpakket zijn uit Bali onlangs verschillende kleinigheden — voor liefhebbers met kleine beurzen zullen deze zeker zeer welkom zijn — verzonden. De geheele collectie, welke natuurlijk eerst in de kelder van Boeatan aan de Kneuterdijk zal moeten worden uitgepakt, gesorteerd en geëtiquetteerd, alvorens ze in de nieuwe, lichte toonzaal uitgestald kan worden, zal dus een zoo-veel mogelijk volledig beeld geven van het werk der knappe, fijngevoelige Balineesche kunstenaars van beider kunne. Want, munten de mannen uit vooral in beeldhouw- en schilderkunst, naast de metaalbewerking, de vrouwen maken onvergelijkelijk mooi weerfwerk, van de meest onderscheiden patronen, technieken en kleuren-combinaties, zoowel in eenvoudige ruitjes en streepjes, in brocaat met goud- en zilverdraad, als in ikat-bewerking. En dit laatste zoowel op schering, als inslag toepast en zelfs beide tegelijk op hetzelfde weefsel, wat zeker een zeldzaam ingewikkelde methode is, waarmede deze onnavolgbare kunstenaressen wonderen van schoonheid hebben gewrocht. Zij, die eenigszins in de Balische weefkunst thuis zijn, weten, dat wij bedoelen: de z.g. *Tenganan*-doeken. Deze benaming wordt er alleen door onwetende Europeanen aan gegeven, in het land zelf, heeten ze: *gringsing.*

Op de fotobladzijde van ons weekblad ziet men twee weergaven van zulk een weefsel, n.l. een van dubbel-geïkatte *grinsing-slendang* ter breedte van 50 c.M., bij een lengte van twee Meter.

Op de eerste foto ziet men duidelijk hoe tusschen twee op de punt staande ruitpatronen — die doen denken aan de plattegrond-teekening van een Boeddhatempel — telkens in een boog, twee waijang-figuren, — in gedrongen houding, zooals op Bali gebruikelijk — tegenover elkander geplaatst zijn. De tweede foto geeft één der in franjes uitloopende uiteinden der „shawl" weer; waarop drie verschillende randjes zijn geborduurd met zacht gele zijde en gouddraad.

Wat de foto's in gebreke blijven te toonen zijn de warme en toch zachte roodbruine tinten dezer prachtdoeken.

Dr. V. E. Korn geeft o.m. in zijn jongste Adat-boek:

„De Dorpsrepubliek Tnganan Pagringsingan". een der uitgaven van de *Kirtya Liefrinck—v. d. Tuuk* te Singaradja, welke onlangs met steun van het „Koninklijk Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen", uitkwam, een interessante uiteenzetting van deze weefsels, welke over geheel Bali en bij alle touristen zoozeer in trek zijn.

Schrijver meldt op blz. 12, dat deze doeken alleen in Tnganan-Pagringsingan worden vervaardigd en b.v. niet in de nabijgelegen desa's Tnyanan-Daoeli Taekad en Tnganan Pasdahan. Terecht worden dan ook deze weefsels door de Baliërs *gringsing* genoemd, terwijl Europeanen steeds spreken van Tnganandoeken.

Niet zelden hoort men beweren, dat de bruin-roode kleur, die naast het zwart en geel den weefsels zulk een warmen gloed geeft, oorspronkelijk door menschenbloed werd verkregen. Te Tnganan zelf wordt zulks echter ten zeerste ontkend. Zoover menschenheugenis reikt, heeft men de kleurstof betrokken van Noesa, Pnida, de garens van Abang, Datah, het Srajagebergte en Tjoelik.

Tegenwoordig klagen de weefsters over de vervalsching van de verfstof op Noesa, waardoor de glans harer doeken minder mooi wordt, doffer en minder bestand tegen zonlicht en water.

Ook het verhaal als zouden eertijds „naakte weefsters" de *kaïns* vervaardigd hebben, moet volgens den deskundigen oud-resident *Damsté,* onjuist zijn.

Voor het vervaardigen der kleinste *gringsing: sanan empeg* (geknakt juk) geneeten, dat 23 c.M. breed en anderhalve meter lang is, worden 5 jaren tijds vereischt, omdat de *adat* allerlei formaliteiten, in groote tusschenpoozen daartoe voorschrijft.

De naam *gringsing* wordt door de volksetymologie verklaard met: „Vrij van ziekte", (*gring* = ziek en *sing* = niet), waaruit reeds blijkt, dat deze doeken bij de bevolking in eere worden gehouden, wegens hunne magische invloeden.

De oorsprong der *gringsing's* wordt teruggevoerd, tot *Batara Indra,* die schaduwen aan den hemel te voorschijn riep, om deze als patronen in de doeken te doen naweven.

Verder merkt Dr. Korn o.m. op, dat over de namen der afzonderlijke *gringsing*-weefsels nog weinig bekend is. Ze worden echter onderscheiden in drie groepen, die genoemd worden naar het aantal geikatte draden, naar het patroon en naar het gebruik, dat men van de *kaïns* maakt.

De Westersche kunstgevoeligen zullen ze echter wel indeelen en roemen naar hun zeldzame schoonheid.

Voorwaar zullen ze een der meest aantrekkelijke bezienswaardigheden zijn der aanstaande Balineesche Tentoonstelling in *Boeatan,* Kneuterdijk 28a, te 's-Gravenhage.

Naast deze oer-oude *adat*-doeken, zullen er echter ook mooie moderne Bali-weefsels tentoon worden gesteld.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Naar den nieuwen tijd.

Rusland, Duitschland en Italië zijn landen waar de *democratie* nooit vasten voet heeft gehad. Democratische regeeringsvormen schijnen alleen te aarden in landen, die door eeuwen van gewetensvrijheid, zelfstandigheid, zelfbestuur, of door een uit het volk voortgekomen en door het volk gevoerde revolutie daartoe zijn voorbereid: Nederland, Engeland, Scandinavische landen, Ver. Staten, Frankrijk. Het *fascisme* is — n. h. i. van het *Soer. Hbl.* (26/6 Italië, het fascisme en West-Europa") — misschien voor Duitschland en hoogst waarschijnlijk voor Italië de goede regeeringsvorm. Het volk in Italië houdt van het groote gebaar; het wil in zijn leiders werkelijk superieure menschen zien zonder zwakheden en feilen, en daartoe is het parlementarisme en de daarmee samengaande meedoogenlooze critiek weinig geschikt. Men wenscht ook gezag, liefst een ietwat miraculeus gezag en in ieder geval een gezag dat geen critiek toelaat. Het fascisme heeft groote resultaten bereikt. Sommige personen streven er naar ook *in de echt democratische landen* bewegingen als het fascisme te organiseeren; zij vergeten de historische ontwikkeling, welke die landen doormaakten en Italië niet.

Een der elementen van het Duitsche fascisme is het rassen-sentiment. In *Ned.-Indië* mag nimmer gewerkt worden op tegenstellingen

van ras, taal, kleur of religie; hij die dit wel doet is als blijvend bewoner in Indië niet op zijn plaats. Het fascisme van *Zentgraaff* (*De Java-Bode*, 21/6 „Naar den nieuwen tijd") en dat der goede aanhangers dezer idee in Indië, is *het fascisme in zijn oervorm*, vrij van alles waarmee men dit elders heeft omhangen. De „fasces", nu het zinnebeeld der fascisten, waren tijdens de consuls van het oude Rome, de symbolen van het Gezag; de bundel roeden was de zichtbare aanduiding der hoogheid van het Gezag. Meer dan de kern van het fascisme: de symbolische aanduiding van het Gezag en zijn hoogheid, heeft men *in Indië* niet noodig; *meer* zou hier scherp moeten worden veroordeeld als niet passend in de Indische samenleving. Men moet deze symboliek in ruimen zin verstaan — betoogt *Z.* —. *Gezag* alleen is een dor begrip, doch men moet dit zien als overkapping van maatschappelijke constructie in haar ganschen omvang. Gezag als verzekering van Recht voor ieder; als beschermer zoowel van individueel belang als van het daaruit geboren doch hooger staande algemeen belang; als bron van rust en orde, volstrekt noodig voor de maatschappelijke ontwikkeling in alle geestelijke schakeeringen. Gezag, tenslotte als iets van hooger oorsprong en waaruit alle uitingen van het openbare leven elkaar moeten ontmoeten en waarnaar zij nu en dan moeten terugstroomen tot toetsing: of zij nog passen in de harmonische constructie waarvan Gezag de overkapping is. *Eene in politieke groepen uiteenvallende samenleving* begon dit Gezag te zien als iets dat naar het verleden moest worden teruggedrongen; het hinderde deze groepen, de rol te spelen welke zij begeerden. Deze groepen werkten zich, goeddeels om redenen van materieel belang omhoog ten koste van den Staat, en men trachtte de Regeering te doen afdalen tot de positie eener partij, met wie op voet van gelijkheid kon worden genegocieerd. Hiervan is goeddeels de maatschappelijke verwording toe te schrijven, de verbrokkeling der samenleving in talrijke groepen die malkander bitter bestrijden. In de hopeloos verdeelde maatschappij, volkomen vermaterialiseerd, zonder groote idealen, is er niets waarin onze zoekende geest een steunpunt kan vinden; allerwegen heerscht verwarring. *De nieuwe tijd zal ons eene hoogere en betere oriënteering brengen:* versterking van religieuze begrippen, van nationale idealen.... kortom: van *geestelijke* waarden. Naar die verwachting richten zich harten en hoofden van duizenden, en zij zijn bereid te arbeiden aan den opbouw eener betere samenleving. Deze is slechts mogelijk door het Gezag zijn hooge positie te hergeven. Geen partij waarmee men op voet van gelijkheid staat en contracteert, nog minder eene die men neerhaalt, beleedigt, doch eene die boven de individueele zaken en belangen staat. Deze arbeid van saneering, van wederopbouw is het fascisme dat in Indië in de harten van bijna allen leeft. Er zit in dit fascisme zooveel schoonheid; er trillen klanken in waarvan men de echo hoort in de ziel van Europeaan, Inlander, Chinees, van ieder mensch. Het fascisme in zijn kernvorm, in zijn groote regenereerende beteekenis zegt ons veel; het is een der elementen waarmee de nieuwe maatschappij zal worden opgebouwd.

Wij verwijzen naar het *Soer. Hbl.* (28/6, 2de bl. „Ned.-Indië en het fascisme", *Dr. J. Rinkes;* 3/7, 2de bl. „Nat. bijeenkomst der Vad. Club") en *De Java-Bode* (28/6 „Verboden vereenigingen", in Indië; 29/6 „Partijdag der C. S. P."; 3/7 „'s Lands tijd.... en geld", in den Volksraad).

De erfelijkheid van het Regentsambt.

Het hoofdbestuur der Ver. van Ambtenaren bij den Inlandschen Bestuursdienst (V. A. I. B.) heeft omtrent „De erfelijkheid van het Regentsambt" een — volgens het *Soer. Hbl.* (22 en 23/6, 2de bl. *J. G. B.*) — vlot geschreven en goed gedocumenteerde brochure uitgegeven, waarvan de inhoud dwingt tot nadenken over dit belangrijk staatsrechtelijk vraagstuk. Het *Soer. Hbl.* kan zich echter niet vereenigen met de conclusie dat „een georganiseerd verzet" zal moeten worden begonnen tegen art. 126 lid 4 I. S., omdat èn het erfelijkheidsbeginsel voorshands nog niet kan worden gemist èn omdat het bestuursambtenaren minder betaamt verzet te organiseeren tegen onze hoogste staatswet. Art. 126 lid 4 I. S. luidt: „Bij het openvallen der betrekking van Regent op Java en Madoera wordt, behoudens de voorwaarden, tot opvolger gekozen een der zonen of nabestaanden van den laatsten Regent". In de brochure wordt onderschat *de groote invloed, die door de aanzienlijke regentengeslachten op het volk wordt uitgeoefend en de spontaneïteit, waarmede dat gezag als van hoogere orde door de volksziel wordt aanvaard.* Juist het ontkennen of losmaken van dien mystieken band tusschen Regent en bevolking, welke de ambtenaarsverhouding te boven gaat, moet noodwendig leiden tot de revolutionnaire verwording der massa. Het *Soer. Hbl.* beschouwt met de Regeering den Regent nog altijd als volkshoofd en niet als hoofdambtenaar. Een belangrijk *argument voor de handhaving van het erfelijkheidsbeginsel* in de brochure aangevoerd — onder verwijzing naar „Kol. Stud." (1930 No. 1, Van Mook) en het „Kol. Tijdschr." (Sept. 1929, Prof. Van Vollenhoven) — is dat *de adellijke geslachten op Java en Madoera kunnen bogen op het bezit van een fonds van beschaving en traditie, waaruit een hoeveelheid bestuurskracht, cultureel en sociaal leiderschap, te putten valt.* Ook het *Soer. Hbl.* hecht groote waarde aan de opvolging van den vader door den zoon in bepaalde beroepen en in bepaalde families; reeds de historie van het oude Rome heeft ons de waarde daarvan leeren beseffen, met name voor den juristenstand. Zelfs in een democratisch land als *Nederland* ziet men, hoe herhaaldelijk eene bepaalde betrekking van vader op zoon overgaat in eene bepaalde familie, die als het ware daartoe gepredisponeerd lijkt. Wij hebben *in Indië* door talrijke maatregelen de positie der regenten reeds ondermijnd en begrijpelijk is het, dat de ambitie voor dit zware ambt juist in die families, daardoor is gedoofd. Wij kunnen niet met één ruk traditie en historie ter zijde stellen, ook al moet ruim baan gelaten worden voor de ontwikkeling van bijzondere capaciteiten van personen van lage afkomst; maar dat is nog iets anders dan de absolute gelijkheid proclameeren en de standen afschaffen met hun fonds van feestelijk bezit. Dit leidt tot cultureele verarming van een volk. Zelfs *in hoogstaande cultuurlanden* hangt de massa aan den naam van zekere geslachten, weke voor haar een brok historie vertegenwoordigen, en men heeft — gelukkig maar — het begrip traditie niet geheel kunnen of willen dooden. Het vóór-oorlogsche *Duitschland* is een voorbeeld van het handhaven der traditie, dat bekende geslachten een zekeren voorrang hadden bij benoemingen in het ambtenaarskorps en het officierskorps, vooropgesteld natuurlijk bekwaamheid. Daardoor bezat dàt Duitschland een ambtenaarskorps, dat op het gebied van integriteit en loyaliteit alles sloeg, wat op dat gebied elders te zien werd gegeven, terwijl nergens als in Duitschland *het begrip „dienen"* zoo volmaakt tot uiting kwam als in zijn leger. Dit begrip heeft men blijkbaar *op de Bestuursschool in Indië* den jongeren ambtenaar niet of hoogst onvoldoende bijgebracht. Zich volmaakt en loyaal geven aan de taak, door het hoogste gezag opgelegd met wegcijfering van zichzelf, dat is de voornaamste plicht van bestuursambtenaar en officier. Dien plicht leert men niet, die moet zijn aangeboren.

Wij vestigen de aandacht op het *Soer. Hbl.* (24/6, 2de bl. „De financieele positie der regenten", *J. G. B.;* 1/7, 2de bl. „De nood der desahoofden", *J. G. B.*) en *De Java-Bode* (24/6 „Mysterieuze dingen", betr. Karel Boental, zoon van Si Singamaharadja, *Z.;* 26/6 „Vooruitgang", *Z.*).

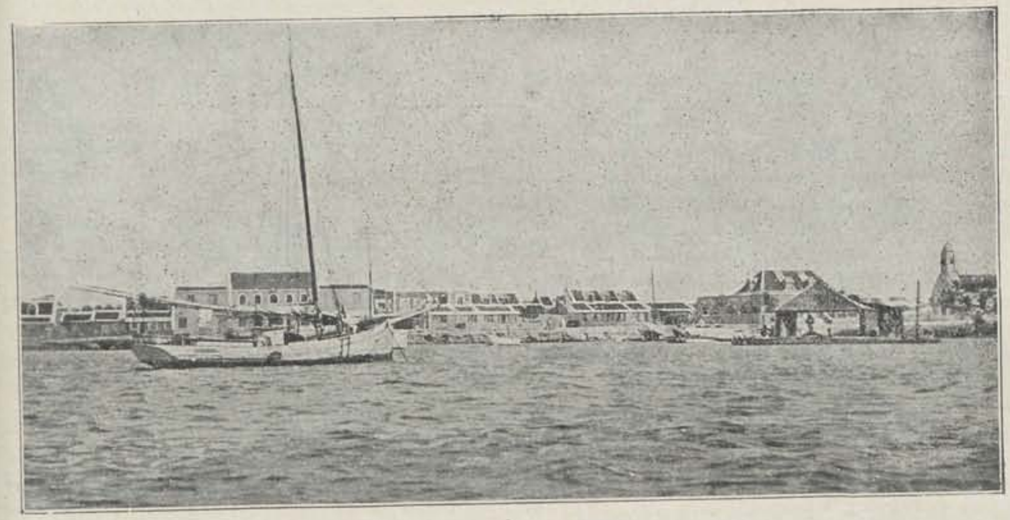
Moeilijke positie van de Scheepvaart.

In een persgesprek vertelde de heer *F. C. Bouman*, vertegenwoordiger van den *Rott. Lloyd* in *Ned.-Indië*, over de moeilijke positie van de scheepvaart (*De Loc.* 19/6, blz. 14). De lading uit Indië naar de Europeesche havens handhaaft zich betrekkelijk goed, maar mede tengevolge van de nieuwe oriënteering van den Indischen import op Japan, hebben de schepen tusschen Holland en Indië zeer weinig vracht. Verschillende schepen moeten in ballast varen op de reis naar Indië. Daarbij komt nog, dat de vrachten zeer sterk gedaald zijn, eensdeels omdat de producten veelal een hoogere vracht niet kunnen dragen. Het aanbod van buitengewoon veel ruimte drukt eveneens de vrachten. Vrij veel ontslagen personen uit de cultures en ambtenaren die voortijdig afvloeiden, werden vervoerd tusschen Indië en Nederland, maar nieuwe ambtenaren komen er niet uit en ook van de uit Java vertrokkenen blijft een vrij groot contingent voor goed in Europa. Een groote schadepost voor de scheepvaart-maatschappijen is ook *de gewijzigde klassen-indeeling voor gouvernementsambtenaren.* De klassen-indeeling en de bouw van onze schepen was nu eenmaal ingericht op een bepaalde verhouding tusschen het aantal eerste, tweede en derde klasse passagiers. Deze verhouding is thans, door de gewijzigde indeeling van de ambtenaren en door de niet minder sterk gewijzigde verhoudingen in het particuliere, geheel verbroken. Van belang is de vraag, of de Regeering niets kan doen om der Ned.-Indische en Nederlandsche scheepvaart een rechtmatig aandeel te verzekeren in het vervoer van goederen naar en uit Indië, een soort *contingenteering dus van het vrachtvervoer. Japan* trekt meer en meer den import in Ned.-Indië aan zich en streeft zoo langzamerhand naar een alleen-leverancierschap. Dat de producent vrijheid wil in de keuze van de transportmiddelen

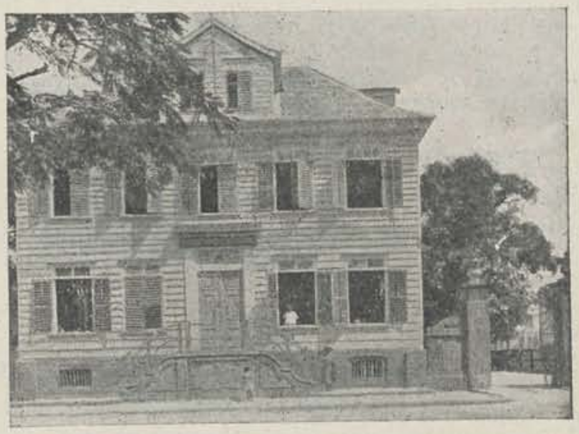
KIEKJES UIT DE WEST

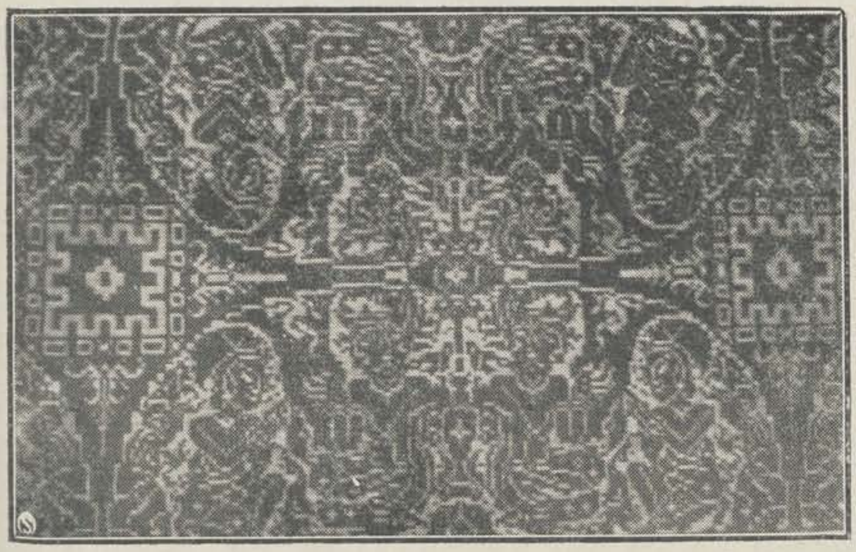
Willemstad—Curaçao. Wilhelmina-park.

Oranjestad, hoofdplaats van Aruba.

De Graaf von Zinzendorfschool der Evang. Broedergemeente te Paramaribo.

Middenstuk der Balineesche dubbel-geëkatte Gringsing-slendang, patroon: *Wayang-Kebo.*
(Men zie 't art. Inlandsche Kunstnijverheid in dit nr.)

Eén der uiteinden van dezelfde slendang. Het patroon dus zijwaarts staande. Vlak boven de franje drie randen in goud-borduursel.
(Men zie 't art. Inlandsche Kunstnijverheid in dit nr.)

naar het land van bestemming, is eigenlijk niet meer dan logisch. Maar het is ook logisch, dat men zich in dit land van bestemming gaat afvragen of de voordeelen van het koopen der goedkoope artikelen wel geheel opwegen tegen de nadeelen. De invoer van de waren met Japansche schepen, de financiering door Japansche banken, het opslaan in Japansche veemen, het verhandelen door Japansche importeurs, ja zelfs meer en meer het distribueeren door Japansche tusschenhandelaren en tokohouders, beteekent, dat Nederlandsche schepen vracht verliezen en moeten worden opgelegd, dat Nederlandsch bankkapitaal geen emplooi vindt, dat bestaande veemen geen werk meer hebben, dat de bestaande importorganisaties kwijnen, dat vele tusschen-handelaren hun bedrijf zien achteruitloopen en dat tokohouders moeten gaan sluiten. De vraag is of deze nadeelen, waarbij nog is te wijzen op de financieele consequenties van een en ander voor de Regeering (minder belastingen en minder invoerrechten voor de laaggeprijsde waren), worden goedgemaakt door de prijsdaling van verschillende verbruiksgoederen. *Men begint thans ook in Indië te beseffen, dat men deze dingen niet zonder meer hun gang kan laten gaan.* Dan worden we doodgedrukt. De berichten van den laatsten tijd wijzen op *besprekingen* om een overeenkomst te bereiken. De Regeering geeft hare volle beangstelling aan de positie van de scheepvaart en doet al het mogelijke om de scheepvaartmaatschappijen in staat te stellen aan de moeilijke tijden het hoofd te bieden.

Wij vestigen de aandacht op het *Soer. Hbl.* (15/6, 2de en 3de bl. „De rede van den Gouverneur-Generaal") en *De Java-Bode* (19 en 20/6 „Economisch werkplan").

De „Astraea".

Den 14den Juni is het lang verwachte passagiersvliegtuig „Astraea" van de *Imperial Airways*, dat *de luchtlijn Engeland—Australië* inleidt, op het vliegveld van Tjililitan geland (*De Loc.* 19/6, blz. 20). Van de acht Atalanta-machines (Atalanta is de serienaam, evenals bij ons b.v. Fokker XX) zijn er vier aangewezen voor den Engeland-Australië-dienst, d.w.z. op 1 Sept. a.s. wordt gevlogen tot Rangoon en op 1 Jan. 1934 tot Singapore.

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers

De inlandsche beweging.

In verband met de arrestatie van ir. Soekarno en met de hernieuwe pogingen van de Indische Regeering om de inlandsche beweging te zuiveren, is het van belang hier een kort overzicht te geven van de inlandsche beweging, zooals die zich in den laatsten tijd heeft ontwikkeld. Wij doen dit aan de hand van een artikel van den heer L. F. Weyerman in het „Indisch Mil. Tijdschrift" van Juni j.l.

In 1912 werd te Djokja gesticht de godsdienstige vereeniging „Mohammadijah".

Zoo zien wij in de jaren 1908—1912 meerdere Inlandsche vereenigingen ontstaan met het doel de behartiging van cultureele, sociaal-economische en godsdienstige belangen; de politiek bleef buiten spel.

Anders zou dit worden toen in 1912 de door dr. E. F. E. Douwes Dekker te Bandoeng opgerichte „Indische Partij" met hare actie begon. Deze partij stelde zich ten doel „het patriottisme aller Indiërs voor den bodem, welke hen voedt, wakker te roepen ten einde hen te nopen tot samenwerking op den grondslag van staatkundige gelijkstelling om dit Indisch vaderland tot bloei te brengen en het voor een onafhankelijk volksbestaan voor te bereiden". Als Indiërs werden aangemerkt: Indo-Europeanen, Indo-Chineezen en Inlanders; leiders der partij waren Douwes Dekker, Tjipto Mangoenkoesoemo en R. W. Soewardi Soeriadiningrat (de tegenwoordige Ki Adjar Dewantoro). De aanvraag om rechtspersoonlijkheid werd ondanks herhaalde statutenwijziging door de Regeering niet toegestaan, omdat zij in de vereeniging een bedreiging voor de rust en orde zag en toen bovengenoemde leiders desondanks toch voortgingen met hun actie, werden op hen de maatregelen van externeering, c.q. interneering toegepast.

In 1913 deed een nog gevaarlijker invloed zich op het vereenigingsleven gelden: in dat jaar arriveerde in Nederlandsch-Indië het gewezen lid der Nederlandsche Sociaal Democratische Arbeiders Partij: Sneevliet.

Al spoedig na zijn aankomst richtte hij te Semarang de Indische Sociaal Democratische Vereeniging op, die aansluiting zocht bij de Inlandsche vereenigingen en wel speciaal bij de meer en meer in macht toenemende Sarekat Islam.

Vooral bij de afdeeling Semarang van deze vereeniging had de I.S.D.V. succes. Verschillende S.I. leden der afdeeling toonden zich zeer vatbaar voor de verkondigde ideeën en onder de Inlanders, die voor de verdere verspreiding ervan in de Inheemsche wereld hebben zorg gedragen, zijn vooral bekend geworden Semaoen, Darsono en Tan Malakka. Door hun groote kennis van de Maleische taal en hun redenaarstalenten droegen zij er zeer veel toe bij, dat de revolutionnaire idee hoe langer hoe meer in de S. I. verbreid werd, hun invloed in deze vereeniging werd hoe langer hoe grooter; de oude leiders der S. I., zooals Tjokroaminoto, werden gedwongen steeds meer de door de I. S. D. V. aangegeven richting te volgen.

De gevolgen dezer actie bleven niet uit: in Juni 1919 brak een oproer uit in Toli-Toli waarbij eenige bestuursambtenaren en -beambten werden vermoord; ook in het Garoetsche brak verzet uit.

Nog erger werd een en ander toen zich de invloed van Rusland, waar inmiddels in 1917 de revolutie had plaats gehad, deed gelden. Overtuigd van het heilzame van het communisme deden de aanhangers van deze leer al het mogelijke om ook in het buitenland den revolutionnairen geest op te wekken.

Voor het Oosten is vooral van belang geweest de Derde Internationale Arbeidersassociatie, die in 1919 in het Kremlin te Moskou werd gesticht. Zij was daarom van belang, omdat zij in tegenstelling met de vorige Associaties zich ook richtte tot de gekleurde volken, terwijl zij verder aanspoorde tot openlijke revolutionnaire massa-actie.

In September 1920 had te Bakou het eerste congres der gekleurde volken plaats; aangedrongen werd op een steunen van de in de overheerschte landen ontstane vrijheidsbeweging. Werd op dit congres stelling genomen tegen het Pan-Islamisme, dat de macht van het Imperialisme slechts zou doen overgaan op Oostersche grooten, in 1922 werd dit standpunt verlaten, omdat het in de practijk de revolutionnaire idee moeilijkheden in den weg gelegd had.

Nederlandsch-Indië werd op deze congressen vertegenwoordigd door de heeren Sneevliet en Tan Malakka. Eerstgenoemde was intusschen reeds in 1918 met het oog op de openbare orde en rust het verblijf in Ned.-Indië ontzegd.

Het behoeft geen betoog, dat de communistische ideeën bij de revolutionnaire socialisten in Indië ingang vonden; het revolutionnaire erin lag geheel in hun lijn en ijverig droeg men voor de verspreiding van deze ideeën zorg.

De I. S. D. V. veranderde haar naam in dien van Partij Kommunis India (P. K. I.), later Partij Kommunis Indonesia. In de S. I. was een scheuring ontstaan, de extreme elementen sloten zich aan de in de Sarekat Rajat, die zich bij de P. K. I. aansloot.

Het kon niet anders of de uitgebreide propaganda moest succes hebben: in 1923 brak de spoorwegstaking uit, die Semaoen het verblijf op Java kostte, in 1925 hadden stakingen plaats in Semarang, terwijl in 1926 en 1927 opstanden uitbraken in West- en Midden-Java en op Sumatra's Westkust.

De hierop volgende Regeeringsmaatregelen maakten evenwel een einde aan de openlijke communistische actie; bij massa's werden leiders en deelnemers aan de relletjes geïnterneerd te Boven-Digoel, terwijl bij de begrooting van 1928 recherche, politie en leger aanmerkelijk uitgebreid werden.

Na de slagen in 1926—1928 aan het communisme toegebracht, kregen de Inlandsche vereenigingen, die van deze invloeden min of meer vrij gebleven waren, weer de gelegenheid tot ontwikkeling te komen. IJverig werd daartoe propaganda gemaakt onder de door de P. K. I. nagelaten en aan Boven-Digoel ontkomen leden; hiermede werd ingeluid het tijdperk van het nationalisme.

Hoewel meerderen betoogen dat deze benaming voor de volksbeweging onjuist is, omdat in Nederlandsch-Indië nog moeilijk van één inheemsche natie kan worden gesproken, doet deze strijdvraag hier minder ter zake; hetgeen hier door de betrokkenen onder nationalisme wordt verstaan komt tot uiting in een streven om door bewustmaking en zoo mogelijk economisch opheffen van den Inlander te geraken tot een zoo spoedig mogelijke zelfstandigheid dan wel onafhankelijkheid van dit gebied. Eenheid van opvatting over hetgeen onder het „bewust" zijn van den Inlander moet worden verstaan, alsmede over het tijdsbestek uitgedrukt in „zoo spoedig mogelijk" bestaat nog niet; laatstgenoemd begrip varieert van „nu" tot onbepaald.

Evenmin bestaat eenheid van opvatting over de aanduiding „Indonesia". Verreweg de meerderheid der nationalisten wenscht hiermede aangeduid te zien het gebiedsdeel, dat Nederlandsch-Indië vormt, een deel hunner wenscht dit begrip evenwel uitgebreid te zien tot Madagaskar, Malakka en de Filippijnen.

Onder de politieke vereenigingen, die na den val van het communisme zich al spoedig op den voorgrond drongen, nam de Partai Nasional Indonesia (P. N. I.) wel de meest vooraanstaande plaats in.

De reeds ten tijde der socialisten en communisten opgedane ervaring, dat die vereeniging het meeste succes had, waarvan de leiders zich het felst tegen het Gouvernement durfden uit te spreken, deed zich ook nu weer kennen. De vergaderingen bezoekende Inlander zocht bij voorkeur die bijeenkomsten uit, waar voor hem eenige sensatie te beleven viel; hij apprecieerde den moed van de leiders, die openlijk het gezag durfden aan te vallen. Dit prikkelde den leiders nog forscher taal te gebruiken, nog hef-

...iger te zijn in hun aanvallen op de Regeering, die zich hierbij zeer lijdzaam toonde.

Toen ten slotte de P. N. I. hare actie alle perken te buiten deed gaan, berichten ontvangen werden over voorbereiden van ongeregeldheden, greep de Regeering in en werd op 29 December 1929 bij een groot aantal P. N. I.-leiders in verschillende plaatsen huiszoeking gedaan, ten gevolge waarvan vier hunner n.l. ir. Soekarno, Gatot Mangkoepradja, Maskoen en Soepridinata tot gevangenisstraf werden veroordeeld. De P. N. I., hierdoor van haar voornaamste leiders beroofd, werd door mr. Sartono ontbonden. Zij viel uiteen in de door mr. Sartono direct daarna nieuw opgerichte Partai Indonesia en een aantal kleinere vereenigingen, die zich gezamelijk aanduidden met den naam van Golongan Merdika (onafhankelijke groepen), terwijl bovendien een aantal oudleden buiten partijverband bleef.

Door Soekemi, een onderwijzer van de Taman Siswo-scholen, werden de Golongan Merdika eenigen tijd later vereenigd in de „Pendidikan Nasional Indonesia", momenteel de meest links georiënteerde Inlandsche vereeniging.

Soekarno sloot zich na zijn ontslag uit de gevangenis aan bij de Partai Indonesia; Moh. Hatta, oud-voorman der Inlandsche studentenvereeniging Perhimpoenan Indonesia in Nederland en bekend uit het strafproces tegen de vier Inlandsche studenten, die zich schuldig gemaakt zouden hebben aan opruiïng, werd lid van de Pendikan Nasional Indonesia.

Deze beide heeren vormen thans de leidende figuren in het Inlandsche non-coöperatieve vereenigingsleven.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht

Pro Leproos.

Het Juli-nummer opent met een beschouwing: „Over nationale Leprabestrijding". Voorts een artikel: De beteekenis van de Leprozerie voor de leprabestrijding op Java.

De Rijkseenheid.

Het nr. van 2 Aug. bevat o.m. een artikel van mr. J. D. Scholten: „Staatsregeeringsvorm". Het artikel over het Surinaamsche houtbedrijf vindt in dit nr. zijn slot.

Landbouwkundig Tijdschrift.

De Augustus-aflevering wordt voor wat de afdeeling tropische Landbouw betreft, gevuld met referaten en mededeelingen en met een bespreking van de publicatie van ir. Middelburg over de rijstboorderbestrijding.

Maandblad voor Beeldende Kunsten.

De Augustus-aflevering bevat o.m. een artikel: „Chineesche en Japansche Inktsteenen" door R. H. van Gulik. Voorts bevat dit nr. bij twee afbeeldingen een en ander over een Boeddhakop van den Boroebedoer, een nieuwe aanwinst van de ver. van vrienden der Aziatische kunst.

Indisch Militair Tijdschrift.

In het Juni-nr. wordt wijlen kapitein Jhr. O. H. Meyer herdacht. Jhr. J. M. R. Sandberg schrijft over het gereorganiseerde leger op Java. L. F. Weyerman schrijft over de Volksbeweging in Ned.-Indië.

Nederl. Indië Oud en Nieuw.

In de Augustus-aflevering vertelt Dr. Th. Metz in een Duitsche bijdrage hoe een vreemdeling Batavia ziet. Dr. H. 't Hoen schrijft over de huisdieren van den Indischen Archipel. Th. B. van Lelyveld schrijft een en ander over het van Heutz-monument te Weltevreden. De aflevering is wederom bijzonder mooi geïllustreerd.

De Indische Gids.

Uit den inhoud van de Aug.-aflevering noteeren wij: Over sterfte en levensverzekering in Nederlandsch-Indië, door M. A. J. Kelling. (Slot.) Een persdelict van de Redactie der Semarangsche Courant voor 60 jaar terug, door A. Hallema. Waar ligt de Waarheid?, door H. S. Surink. Iets over het Institute of Pacific Relations, door J. D. de Vries Jr. Een protest en het malle geval der Stephens-eilanden, door J. W. van Nouhuys. Een eventueele Joodsche emigratie naar Nieuw-Guinea, door Dr. H. G. Heijting. Verstaan en begrijpen, door Melis Stoke.

Economisch Weekblad voor Ned.-Indië.

Het nr. van 9 Juni bevat, behalve marktberichten, statistieken en jaarverslagen, o.m. een beschouwing over den toestand in de olie-industrie.

Het nr. van 16 Juni is een „Rijstnummer" met tal van bijdragen van deskundige hand op het gebied van de rijstcultuur, landbouwkundig, sociaal en economisch.

Onze Overzeesche Gewesten.

In het nr. van 5 Augustus komt o.m. voor een beschouwing over „Indië in de Staten Generaal". In „Langs den Zijkant" worden enkele rake opmerkingen geplaatst in zake de benoeming van een leider van den Radio-omroep in Ned.-Indië.

ZENDINGS- EN MISSIEBLADEN.

Annalen van het H. Hart.

Het 1 Aug.-nr. is gewijd aan het gouden jubileum van het Missiehuis te Tilburg.

Koloniaal Missie Tijdschrift.

Het nr. van 15 Juli wijdt een artikel aan het jubileum van Mgr. Joannes Aerts. M. S. C. P. Jucundus schrijft over „Japan en Nederl.-Indië". d. W. beschouwt de katholieke courant in Indië. P. Eugenius stelt de vraag: Zijn de Dajaks lui? P. Buis schrijft over een offerfeest in Midden-Flores.

Kruistriomf.

In het Augustus-nr. wordt in de rubriek: „Uit onze Java-missie" een en ander verteld over rijst en rijstgerechten.

Ons Suriname.

De Juli-aflevering wordt voor het grootste gedeelte gevuld met geschreven en fotografische indrukken van donker en arm Paramaribo.

Het Zendingsblad.

In het Juli-nr. wordt wijlen de zendeling J. Frouws herdacht. Voorts een en ander over de zendingstaak van de Holl. Geref. Kerken in Ned.-Indië.

Wolanda—Hindia.

In het Juli-nr. vervolgt H. J. Eggink zijn artikel over „De Bataksche Tooverstaf". Verder treffen wij in dit nr. een en ander aan over Javaansche Jeugdbeweging en Jeugdwerk.

„Van Zegen en Zorgen".

Het Juni-nr. vertelt van het vacantiewerk der Soebaboemische opvoedingsgestichten.

Annalen der St. Josephs Congregatie van Mill Hill.

Het Juli-nr. brengt o.m. een beschouwing over het bestaansrecht der Kathol. missiën.

Tijdschrift voor Zendingswetenschap.

Het jongst verschenen nr. (3de stuk, 1933, 77ste deel) brengt een en ander over de ontwikkeling van het Zendingswerk op Z.-O. Celebes en over de zending op West-Nieuw Guinea.

Suriname

Zenidng en Missie.

a. De *Evangelische Broedergemeente.* Over enkele jaren, in 1935, zal het 200 jaren geleden zijn, dat de eerste 3 zendelingen der Moravische Broedergemeente ter verkenning naar Suriname gezonden werden. Zij kwamen daar 20 December aan. Den 21sten Juni 1776 werd de eerste negerslaaf gedoopt en verwisselde den naam van Cupido voor Christiaan. Tevoren was de eerste kapitein der Boschnegers: Arabie door de zendelingen gedoopt. Zoo hebben de Duitsche zendelingen twee eeuwen geschiedenis met Suriname meegemaakt en een groot, ja het grotste deel der kerstening en opvoeding der bevolking in Hollandschen geest is aan hun te danken.

Aan den staat van den arbeid in 1932, voorkomende in Ons Suriname van Juni ontleenen wij, dat het aantal leden dier gemeente 28.974 bedraagt. Van dat aantal behooren 25.149 tot de creolenkerk en 3.237 tot de boschlandzending. Verder behooren tot die gemeente 415 Britsch-Indiërs en 173 Javanen. Het zielental in Paramaribo is 15.321 groot, dat in de districten 9.828.

Het aantal Europeesche krachten in dienst der Broedergemeente is slechts 49, waarvan 18 geordend, 2 ongeordend, 18 gehuwd en 11 ongehuwd. Het aantal inlandsche krachten is grooter, nl. 76, waarvan 8 geordende mannen, 28 ongeordende mannen, 36 gehuwde en 4 ongehuwde vrouwen.

Paramaribo telt 6 kerken, in de districten vindt men 10 gemeenten (maar meer kerken), de inwendinge zending heeft 3 velden van arbeid, de boschlandzending 5. Wat de scholen betreft zijn er te Paramaribo 9, waaronder Mulo, Ulo, gewoon lager en beperkt lager, met 62 personeel en 2546 leerlingen. Alleen de Graaf van Zindendorff-school bezit 3 Europeesche leerkrachten. In de districten zijn 25 scholen met 49 personeel en 2046 leerlingen. Dan volgt het Boschland met 15 scholen, 18 leerkrachten en 621 leerlingen, zoodat er in het geheel 129 scholen met 5213 leerlingen zijn, onder wie 699 heidenen en Mohammedanen.

In Paramaribo is de Stadszending met werkverschaffing, leeszaal en bibliotheek, armenzorg enz. Nabij de hoofdplaats is het kinderhuis te Saron en verder wordt het Protestantsche Melaatschengesticht te Bethesda met ongeveer 100 verpleegden door een zendelingdirecteur beheerd en werken daar 5 Duitsche diaconessen. Men bezat 152 Zondagsscholen met 57 leerkrachten en 1451 leerlingen. Er bestaat voorts een kinderhuis op Alkmaar (district) voor Britsch-Indiërs. Van het werk der gemeente noemen wij verder de knapenvereenigingen, het jongensinternaat te Paramaribo, het meisjesinternaat „Klein Welka", de opleidingscursussen voor handwerken, de kransen, het Hernhutter Comité, de krant: de Hernhutter, het jubileumfonds (zieken- en begrafenisfonds).

b. Een statistiek van de *Roomsch Katholieke gemeente* vonden wij in het Koloniaal Missie tijdschrift van 15 Mei afl. 5. Wij zien, dat deze gemeente kleiner is dan de Hernhutters, want zij telde eind 1932: 26.935 zielen, waarvan in Paramaribo: 16.959 en in de districten 10.024 (waar het verschil van 48 zit is ons niet duidelijk). In die gemeente waren 2369 gedoopte Indianen, 872 Boschnegers en 2970 Britsch-Indiërs. Het aantal Europeesche krachten in dienst der R. K. gemeente is aanmerkelijk grooter, n.l. 246, een niet te onderschatten voordeel tegenover de Herrnhutters. Er waren n.l. 31 Redemptoristen met 22 leekebroeders, 29 Tilburgsche Fraters, waarvan 20 in het onderwijs en bij weezenverzorging, 79 soeurs Franciscanessen van Roosendaal, die zich aan onderwijs en weezen wijden, 14 soeurs van Oudenbosch, die bij het onderwijs werkzaam zijn, 61 zusters van Liefde uit Tilburg die zich uitsluitend aan de melaatschen, en de verpleging wijden.

Verder wordt melding gemaakt van een nieuwe congregatie in opleiding: Dochters van Maria onbevlekte ontvangneis, op 11 Februari 1932 gesticht.

Het verslag maakt melding van 56 scholen met 6960 leerlingen en 24 Fröbelscholen met 2017 leerliingen, tezamen 80 scholen met 8977 leerlingen.

Van het maatschappelijk werk zien we vermeld: een ziekenhuis St. Vincentius à Paulo, de Katholieke Volksbond St. Joseph, de Spaarvereeniging St. Gerardus Majella, de R. K. Voetbalbond, een gymnastiekvereeniging, 4 naaischolen, een vlechtschool (voor panamahoeden), schilders- en onderwijscursussen, de landbouwkolonie Gyrjapur voor Britsch-Indiërs, en Meliapur voor Javanen, de R.K. Leesbibliotheek en het nieuwsblad de Surinamer. Er zijn 2 internaten, een voor Indianenkinderen te Tamari en een voor Boschnegerkinderen te Albina onder de soeurs Franciscanessen.

Thans iets over de vestiging der R. K. missie in Suriname. Daarover handelt een artikel van pater A. de Groot in „Petrus Donders", Juli-aflevering, getiteld: De komst der eerste priesters in Suriname 250 jaar geleden. Het is toch in 1933 twee en een halve eeuw geleden, dat de eerste Roomsch-Katholieke missionarissen in S. aankwamen onder het bestuur van C. van Aerssen van Sommeldsdyck, die 24 Nov. 1683 aankwam. In December daarop vestigden zich in S. de paters Fredericus van der Hofstadt en Thomas Fuller. De eerste stierf op 27 Oct. het jaar daarna. Daarna kwam pater Petrus Grol aan en de chirurgijn leekebroeder Joannes Graeldorf. De 3 paters bezweken in 1686. Onder de klachten die tegen den gouverneur werden ingebracht was die der toelating van den R. K. godsdienst en de Staten gaven last de paters terug te zenden. Aangezien die inmiddels overleden waren, liet Van Sommelsdyck ze opgraven en zond met een kwaden brief op 5 Sept. 1687 de beenderen naar Holland, waar men zeer ontsticht was over deze handelwijze en de beenderen ter begraving terugzond. De schrijver neemt aan, dat ze zijn begraven op het fort Sommelsdyck.

Na 100 jaren zetten de beide priesters Albertus van Doornik en Adrianus Kerstens te Paramaribo voet aan wal, om het werk te hervatten. Gedurende 5 maanden hielden zij dienst in een bovenkamer van het huis van hun gastheer F. Nicolet om dan een huis in de stad te betrekken, beneden pastorie, boven kerk. De laatste vertrok in Juli 1787 de eerstgenoemde stierf 4 maanden later. Ofschoon anderen kwamen, moest in 1793 de kerk gesloten worden en keerde pater Eeltjens terug. In 1810 kwam pater Schinck in Paramaribo waar hij in 1814 overleed.

Eerst door het regeeringsreglement van 1815 werd de vrijheid van godsdienst aan de R. K. toegestaan en als de voornaamste grondleggers der Surinaamsche Missie noemt de schrijver Paulus Ant. Wennekers en Ludovicus van der Horst, die in 1817 in S. kwamen. Gemakkelijk hebben zij het niet gehad lezen wij; ze had-

den laster, tegenwerking, zelfs stokslagen te verduren.

De Roomsch Katholieke encyclopaedie.

Wij vinden in de Surinamer vermeld, dat uitgekomen zijn de eerste der 24 deelen van de Katholieke encyclopaedie en dat alles, wat op Suriname betrekking heeft, verzorgd is door een man met waarlijk bewonderenswaardige encyclopaedische kennis, frater Aurelianus Vinken, leeraar in de aardrijkskunde aan de St. Paulusschool te Paramaribo. Frater Vinken is eveneens medewerker aan de groote encyclopaedie der Caraiben van Pater Ahlbrinck.

Pensioenreglement.

Voor belanghebbenden deelen wij mede, dat de geldende tekst verschenen is van de pensioenregeling voor ambtenaren en hunne weduwen en weezen. Bij resolutie van 17 Mei 1933 no. 1636 is bepaald, dat deze in het Gouvernementsblad zal worden opgenomen. Men vindt haar in G.B. 1933 no. 52.

Geschiedkundige Sprokkels.

Gedicht op de metalen vleugels van het Orgel
in de Luthersche kerk.
Heer Knöffel door een sugt voor stadt en kerk [gedreven,
Stelt aan den wakkre Hups de penningen ter [hand,
Om my te bouwen tot een vrye gift aan 't land,
Dus moet zyn naem met roem in 's Lands [kronyken Leeven,
Hadt hy te Rome, of in het oude Atheen [gewoond,
Men hadt zyn trouwheid met een Burgerkroon [beloond.

In het midden staat Johann Friederich Knöffel.
Den 8 Juny 1744.

Alewijn Crombosch—Armt.

Curaçao

Hof van justitie.

Afgekondigd is een Koninklijk besluit van 24 Juni 1933, waarbij het aantal leden van het hof — buiten den voorzitter — van vijf op vier gebracht is.

Oud zeer.

Gelijk onze lezers zich herinneren, heeft de gouverneur na de verwerping door den Kolonialen raad van de verhooging der begrooting voor 1929, een verordening tot vaststelling van het slot der rekening voor dat jaar ingediend. De verevende uitgaven hebben de toegestane gelden met niet minder dan een half millioen overtroffen. 11 Juli 1932 werd dit ontwerp ingediend. Vijf maanden later verscheen het Voorloopig Verslag, waarbij de meeste leden verklaarden, hun medewerking aan de totstandkoming der verordening niet te willen verleenen. Slechts één lid zou bereid zijn, over zijn bezwaren tegen de destijds op het budgetrecht van den K. r. gemaakte inbreuk heen te stappen, zulks ten einde inbreuk op de autonomie door vaststelling der rekening in Nederland te voorkomen.

Onder dagteekening van 28 Juni 1933 heeft de gouverneur onder aanhaling van art. 106 lid, van het Regeeringsreglement meegedeeld, dat hem de bezwaren der meeste leden niet duidelijk zijn.

Mr. Eskes.

Naar een Aneta-telegram meldt, zou het lid van den Kolonialen raad, mr. Eskes, wegens dringende gezondheidsredenen naar Nederland zijn vertrokken.

Middelen.

Over April 1933 hebben de middelen belangrijk meer opgebracht dan in dezelfde maand van 1932, n.l. *f* 904.400,— tegen *f* 503.184,—. Dit verschil zit vooral in een hoogere opbrengst van de inkomstenbelasting op Aruba ad *f* 300.000,— ruim. De loodsgelden brachten *f* 25.000,— meer op.

Door een ander is het 4/12 der raming op *f* 100.000,— na bereikt, en worden de ontvangsten Jan.—April 1932 met *f* 400.000,— overschreden.

Boletin comercial.

De *Amigoe* deelt mee, dat met 1 Juli 1933 *El boletin comercial* is overgegaan in handen van den heer M. M. Pinedo, een journalist en professi en vurig patriot, die verbonden is geweest aan *El Universie*, een groot dagblad in Mexico-city.

Naar wij meenen, is het de heer Pinedo geweest, die, korteling op Curaçao teruggekeerd, de stoot gegeven heeft tot de Willem de Zwijgerherdenking aldaar.

De procureurs-generaal.

Mr. Van Dijk is uitgeluid en mr. Jas verwelkomd. Het Hof, het Parket, de Politie, alles heeft daarin zijn deel gehad. Mr. De la Try Ellis, voorzitter van het Hof, heeft erop gewezen, dat Mr. Van Dijk in zijn 5½-jarigen dienstijd de opbloei en de daaraan verbonden lasten, de kentering en haar zorgen heeft meegemaakt. Van de parketambtenaren kreeg de heengegane procureur-generaal een gouden horloge met inschrift en van de politie een schilderij in olieverf van den schilder Pandellis, voorstellende een gezicht op het Schottegat en fort Nassau.

De *Amigoe* wijst op mr. Van Dijk's bijzondere verdienste als voorzitter der gevangeniscommissie; „in zijn tijd is de gevangenis bijna geheel gemoderniseerd en werd er gezorgd dat tucht en orde streng werden gehandhaafd".

Mr. Jas is door alle autoriteiten met hartelijke woorden begroet.

Erratum.

Curaçaosche bananen op de Nederlandsche markt!

„Nooit zou hij zich vergissen.... tusschen bananen uit Paramaribo of Curaçao".

Uit „Over Joden en Jodengenooten" door W. J. J. Velders.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Informatie-bureau.

Het informatiebureau der Vereeniging, Smidswater 10, (nabij het Korte Voorhout), Den Haag, is dagelijks geopend van 10—12 en van 2½—4 uur (des Zaterdags alleen tot 12 uur).

Nagekomen Berichten

VAN DE REDACTIE.

Retourbiljetten en Retourreductie.

De Stoomvaartmaatschappij „Nederland" en de „Rotterdamsche Lloyd" berichten, dat besloten is over te gaan tot de uitgifte van retourbiljetten met een geldigheidsduur van 2 jaar (uit- en thuisreis inbegrepen), van en naar Ceylon, Rangoon, de Straits, Bangkok en het verre Oosten, tegen 1¾ maal den enkele-reis prijs. Daarnaast zullen houders van enkele-reis-biljetten recht hebben op retourreductie van 20% bij terugkeer binnen 6 maanden en van 10 pct. bij terugkeer binnen 12 maanden ona aankomst, berekend over het laagste tarief van heen- en terugreis.

Naar en van Nederlandsch-Indië worden geen retourbiljetten afgegeven, doch is besloten de bestaande retourreductie van 20% bij terugkeer binnen 1 jaar te wijzigen in retourreductie van 25% voor terugkeer binnen 2 jaar, heen- en terugreis inbegrepen; binnen den termijn van 2 jaar moeten dus de heen- zoowel als de terugreis volbracht zijn. Deze retourreductie wordt verleend over het gemiddelde tarief van heen- en terugreis.

Bovenstaande bepaling wordt van kracht met ingang van de schepen, welke op of na 1 Augustus a.s. uit Europa resp. Batavia vertrekken.

Luchtpost naar Indië.

Met het vliegtuig, dat 3 dezer van Schiphol naar Nederlandsch-Indië is vertrokken, werd 279 K.G. 250 G. bruto post vervoerd, met een netto gewicht van 246 K.G. 940 G.

De zending bevatte 464 briefkaarten en postwissels; 14320 stuks t/m 5 gram; 1271 stuks t/m 10 gram; 1807 stuks zwaarder dan 10 gram; 203 drukwerken, akten en monsters zwaarder dan 5 gram; 3516 stuks bestemd voor tusschen-liggende landen; tezamen 21581 stuks; benevens 4 postpakketten met een bruto gewicht van 4 K.G. 450 G.

Radiotelefoonverkeer met Indië.

Gedurende Juli zijn in het radiotelefoonverkeer met Ned.-Indië in totaal 265 gesprekken gevoerd, waarvan 103 in Nederland en 162 in Indië werden aangevraagd.

Van de hier te lande aangevraagde gesprekken hadden er 71 betrekking op zakelijke- en 32 op familie-aangelegenheden. Voor Indië bedroegen deze getallen 83 en 79.

In totaal werden 151 gesprekken van huis uit gevoerd, waarvan in Nederland 55 en in Indië 96 werden aangevraagd.

In het radiotelefoonverkeer van Ned.-Indië met de andere landen van Europa en Amerika via Nederland werden in totaal 2 gesprekken gevoerd, n.l. met Engeland.

Mutatiestaat van 2 tot 9 Aug. '33

Nieuwe Leden:	**Voorgesteld door:**
J. D. W. de Haan, Gewestelijk Secretaris van Atjeh en Onderhoorigheden te Koeta-Radja.	Hoofdvertegenwoordiger van „Oost en West" te Malang.
G. Hermanides, Haarlem, Ternatestraat 49.	het afdeelingsbestuur van Haarlem.

Adresveranderingen:

D. K. Boele, thans: Amsterdam (O.), p.a. Transport Mij. „Holland", Weesperzijde 94.

Mr. J. H. Guije, Oud-Lid Raad van Justitie in N.-I., Amsterdam, Amsteldijk, van: 130boven naar: 124boven.

G. J. Wiggers, Oud-Inspecteur en fg. Hoofd v.d. Immigratiedienst in N.-I., van: Elburg naar: Arnhem, Eusebiusbuitensingel 35.

N. J. van den Brandhof, OudResident, van: Menton, naar: Den Haag, Pension Van Son, Laan Copes van Cattenburgh 4.

Mejuffrouw J. A. van Emden, Administratrice Dep. v. Justitie, van: Batavia, naar: Den Haag: Tuinfluiterlaan 3.

H. W. Schröder, Ass.-Resident, van: Blitar naar: Den Haag, Ieplaan 21.

A. van Dyck, Inspecteur Inl. Onderwijs te Semarang, van: Merapiweg 1, naar: Sröndol 59a.

Van onze Adverteerders

SEINPOST.

EIN WONDER-TRAUM.

Allen droomen zij van geluk: de beide glazenwasschers Willy I en Willy II, die met hun ladder op den rug, opgeruimd door het leven fietsen — de kleine blonde Jou-Jou, wier dagelijksch werk daarin bestaat, dat zij in een reizend circus als vangbal moet dienen, — Ilse van den kiosk, die nog altijd op den held harer droomen wacht, — allen, allen zingen:

Irgendwo auf der Welt gibt's ein kleines
bischen Glück,
Und ich träum' davon in jedem Augenblick.
Irgendwo auf der Welt gibt's ein bischen
Seligkeit —
Und ich träum' davon schon lange, lange
Zeit.

Het geluksverlangen der beide Willy's neemt eerst heel bepaalde, tevens bekoorlijke, blonde vormen aan, als zij bij het glazenwasschen in het Amerikaansche consulaat, Jou-Jou gewaar worden, die op het punt staat door den portier op onzachte manier naar buiten geëxpedieerd te worden. Ridderlijk beschermen de beide boezemvrienden Jou-Jou tegen den pompeuzen portier, die maar niet wil inzien, dat Jou-Jou filmster moet worden, daar de groote, Amerikaansche manager Merryman het haar tegen betaling van 25 dollar schriftelijk beloofd heeft. Jou-Jou stort haar hartje voor de beide Willy's uit. Zij staat alleen in de wereld, naar het circus wil zij niet terug en haar eenig vriendje is Buffalo, de trouwe hond, een merkwaardige kruising van een poedel en een ijsbeer. Er moet gehandeld worden. Daarover zijn de Willy's het eens. Jou-Jou en Buffalo moeten mee naar de weide buiten de stad, waar de beide glazenwasschers in twee oude wagons wonen, die door „Vogelverschrikker" onderhouden worden, een man, die ook geen geld, maar wel een warm hart bezit.

„Vogelverschrikker", de oude menschenkenner, zorgt voor Jou-Jou als een vader. Hij voorziet conflicten, want het meisje is zoo lief en zoo blond, dat de vriendschap der Willy's op een zware proef gesteld zal worden. Wat dan ook prompt gebeurt. Jou-Jou krijgt wel is waar een bijzonder mooien, ouden afgedankten wagon als woonwagen, maar twee Willy-harten droomen van innig huwelijksgeluk en een tot dusver hechte vriendschap schijnt op de klippen der jaloezie schipbreuk te zullen lijden.... „Vogelverschrikker" waarschuwt Jou-Jou en verdrietig ziet zij in, dat zij haar nieuwe vrienden moet verlaten, om verder te zwerven. Het fortuin is haar echter welgezind. Uit de krant verneemt zij, dat de groote Marryman in Berlijn gearriveerd is. Nu is alles goed, want de beroemde man zal haar natuurlijk mee naar Amerika nemen, zooals hij het haar reeds beloofd heeft. zij zal er rijk worden en de beide Willy's kunnen helpen. Dus onmiddellijk naar Merryman. Zij laat zich door niemand afwijzen en baant zich een weg naar den man, die haar het Hollywoodsche paradijs zal binnenleiden. Deze laat haar mededeelen, dat zij het slachtoffer is van een oplichter, daar hij haar nooit iets beloofd heeft. Zij laat zich door deze onthulling niet uit hel veld slaan, doch vergast den onthutsten Merryman op een demonstratie van zang en dans, waarin hij aanleiding vindt haar te engageeren. Maar nu stuurt Willy II haar plannen in de war. Willy II, die tot de ontdekking is gekomen, dat Jou-Jou en Willy I bij elkaar hooren, houdt tegenover Merryman een donderrede tegen het filmsterren-gedoe. Merryman is enthousiast, want hij heeft juist een dergelijke rede noodig om alle lastige bezoeksters af te poeieren. Hij engageert Willy II, die deze rede van nu af aan elken dag in drie talen moet houden, en ziet van de diensten van Jou-Jou af, die onmiddellijk in de armen van Willy I troost zoekt en vindt. De „blonde droom" wordt werkelijkheid:

Irgendwo auf der Welt fängt mein Weg
zum Himmel an,
Irgendwo, irgendwie, irgendwann.